

KATEDRA MEDIÁLNÍCH A KULTURÁLNÍCH STUDIÍ A ŽURNALISTIKY
Posudek na magisterskou diplomovou práci

Diplomant/ka: Bc. et Bc. David Provazník

Titul (česky + anglicky): **Koncept literatury v myšlení Jean-Paula Sartra**
(The concept of literature in J.-P. Sartre's thinking)

Oponent: Mgr. Martin Foret, Ph.D.

Hodnotící kritéria	% podíl	hodnocení na celkové známce
Znalost literatury k tématu, použití relevantních zdrojů a dostatečný počet odkazů; správně vedený vědecký aparát:	10%	2
Charakter tématu, vymezení tématu a formulace cílů práce:	10%	2
Logická výstavba práce a struktura textu:	10%	3
Volba a použití adekvátní metodologie:	15%	2
Kritická reflexe zdrojů:	15%	2
Dostatečná analýza problému:	15%	2
Ucelené shrnutí výsledků práce a korektně formulovaný závěr:	15%	2
Jazyková úroveň textu (stylistická a gramatická):	10%	1

Celkové hodnocení před obhajobou:	2
--	----------

Do tabulky se wpisují **celá** čísla od 1 do 4, přičemž 1 = výborně, 2 = velmi dobře, 3 = dobře, 4 = nedostatečně. Výsledné hodnocení, které tabulka na základě vepsaných hodnocení sama sečte, převeďte do navržené klasifikaci dle platné **klasifikační stupnice** (1 = A; 1,5 = B; 2 = C; 2,5 = D; 3 = E; 4 = F) a vepište do řádku níže.

Navrhovaná klasifikace před obhajobou:	C
---	----------

Témata a připomínky pro obhajobu, průběh obhajoby:

(je nutno vyplnit pro kvalitní přípravu na obhajobu; počet témat a připomínek rozšiřte podle vaší potřeby)

1. Jak by diplomant svou práci (explicitně a konkrétně) vztáhl k oboru, na němž se ji rozhodl ohajovat, tj. ke kulturním studiím?
2. V samém Úvodu (s. 8) své práce uvádíte, že „Impulsem pro tuto badatelskou práci je literárně-teoretická práce Jean-Paula Sartra s názvem *Qu'est-ce que la littérature?* (Co je to literatura?), která vyšla v roce 1948 v nakladatelství Gallimard.“ – ta však není blíže zdrojovaná a není ani uvedena v seznamu literatury. Nebyl tedy oním „impulsem“ spíše její slovenský překlad v souboru *Štúdie o literatúre*, který je v seznamu literatury pro změnu uveden hned dvakrát? Proč to nepřiznat?
3. Pokud „Problémem existencialismu je v jeho příponě *ismus*, protože každý *ismus* se propadá sám do sebe a je pouze tendenční. Veškeré umělecké směry s příponou *ismus* byly módou dané doby“ (s. 153), jak je tomu s *humanismem*, tím druhým z -ismů z názvu slavné Sartrovy přednášky „Existencialismus je humanismus“?
4. Jak spolu souvisejí/komunikují/ladí tyto dvě teze: „bez souvztažnosti k existenciální filozofii čtenář nepochopí význam literárního díla a především jeho kvality“ a „Filozofování není výsadou filozofů, ale každého člověka. Být člověkem v jistém

ohledu znamená být filozofem. Filozof není pouze člověk, který je seznámen s dějinami filozofie, je to především člověk, který se zamýšlí nad sebou a svou pozicí ve světě", které od sebe (na s. 155) dělí jen několik řádků? A kde je mezi nimi Sartre?

A opravdu je tedy nezbytné mít nastudováno „Bytí a nicota“, abychom rozuměli Sartrovým dramatům a prózám?

A pokud „Kritika dialektického rozumu“, jak je uvedeno na s. 156, „nemá mnoho společného se Sartrem, o kterém je tato práce“, jak se má k jeho „Slovům“?

Cítí-li vedoucí práce či oponent/ka potřebu vyjádřit se k práci či k průběhu obhajoby verbálně, nechť tak prosím učiní zde:

Když je student pro své téma zapálený, jsme tomu obvykle rádi. Pokud je však student zapálený příliš, s prominutím až „zabejčeně“, může to být problém. Což se myslím bohužel ukazuje na předložené práci Davida Provazníka.

Diplomant chtěl ve své práci evidentně zpracovat *všechno*, přinejmenším všechno, co ho fascinuje na osobnosti a tvorbě Jean-Paula Sartra. Přitom méně by bylo zcela jistě více, resp. lépe (a nyní nemám na mysli to, že práce má nadstandardní rozsah, více než 2,5× předepsané minimum pro tento typ práce).

Diplomová práce se (dle anotace) „*zabývá interpretováním [Sartrova] teoretického konceptu literatury*“, jeho osobností, „*jeho teoretickým úvahám o funkci literatury a charakteristikou lidské existence*“ a věnuje se i „*analýze konkrétních, literárních děl, na kterých je zobrazen vztah Sartrova filozofického pojetí lidské existence s jeho pojetím umělecké literatury*“. Diplomová práce tak v sobě skrývá vlastně hned několik prací.

Již z těchto několika řádků anotace je však myslím zřejmé, že diplomant příslovečně „honí příliš mnoho zajců“, aniž by však řekl proč. Je kupříkladu oddíl 4 „Ontologické předpoklady Sartrovy literatury“ (s. 37–57), rekapituluující Sartrovu filosofickou koncepci, pro celek práce skutečně nezbytný? (Viz též otázka 4 výše.) Opravdu diplomant se zde rekapitulovaným v dalších částech/oddílech pracuje? Je skutečně třeba tolik převypravování (s. 100–152!) Sartrových her (kap. 7) a próz (kap. 8)? Obávám se, že nikoliv.

Jednotlivé oddíly jsou navíc často poplatné jen jednomu zdroji, jehož optiku vlastně beze zbytku přebírají a shrnují formou výtahu. Tak např. oddíl 3 „Osobnost Jean-Paula Sartra“ je založena na Lévyho portrétu a ten nekriticky přejímá (naprostá většina odkazů/zdrojování se týká Lévyho, na většině stran jen jeho). Na některých místech těchto oddílů pak není zřejmé, kde začíná a končí diplomantův vklad/text, co jsou citace/parafráze apod. Např. na s. 25 ve větě „Odpůrci si přáli, aby byl Sartre postaven ke „zdi“.“ – poslední slovo je citace? Nebo je celý odstavec zdrojován odkazem 38, tedy pochází s Lévyho? Ale předposlední věta je diplomantova – nebo Lévyho? A kteří odpůrci vlastně?

Stejně je tomu i na řadě dalších míst – odstavců končících odkazem na zdroj je v zásadě většina (viz např. s. 65 – co a jak je vlastně zdrojováno?). Podobně pasáž na s. 38–57 („ontologické“ kap. 4.3–4.7) je výtahem ze Sartrova spisu, který je jediným odkazovaným zdrojem – diplomant si vystačí bez komentátorů a vykladačů, bez sekundární literatury.

Přiznačná je v tomto následující diplomantova věta ze s. 79: „Pokusím se ho v rychlosti převyprávět, aby bylo zjevné, jak o něm Sartre přemýšlel.“ Zarážející však je, že v celé kap. 6.1, která touto větou začíná, není uveden ani jeden odkaz na nějaký Sartrův text – jak tomu rozumět? Na čem se pak zakládají formulace jako „podle Sartra“ (s. 80), „dále Sartre píše“ (s. 81) apod.?

A např. teze na s. 111 „Heinrich představuje asketickou koncepci sv. Augustina, ve které člověk musí věřit, aby věděl. Goetz po svém rozhodnutí konat dobro v křesťanském slova

smyslu představuje spíše modernější přístup, který zastával například Pierre Abelard.“ – ta je Sartrova? Či jde o Provazníkův výklad? Jde v těchto pasážích (kap. 7 a 8) o nový výklad, o nový pohled na Sartrovo dílo?

Teze jako „nepochybuji o tom, že [...] jako spisovatel by se [Sartre] jistě uživil“ (s. 154) jsou možná úsměvné (a důkazem výše diagnostikované diplomantovy vášně), do diplomové práce ale jistě nepatří. Nesluší ji ani soudy jako „dnes je četba považována především za relaxační záležitost, čemuž odpovídá i náročnost literatury“ (s. 155) či „Od literatury už nikdo neočekává angažovanost ani metafyzický rozměr, spíše jde o zábavu, odpočinek nebo nějaký estetický zážitek. Ukázkovým příkladem je Dan Brown, který píše poměrně obsáhlé knihy, které jsou nenáročné a ještě se tváří, že čtenáře rozvíjejí.“ (ibidem) – copak Sartrova doba, ba i Sartrova Francie neměla tehdy své „Dany Brown“, a to už od 19. století?

Kapitola 9. „Pokus o shrnutí filozofického a umělecko-literárního aspektu“ má pak do značné míry spíše charakter jakéhosi manifestu než shrnutí – neshrnuje, doplňuje, načrtává, odkazuje...

Stejně tak „Závěr“ (kap. 10, s. 157–159) není shrnutím a závěrem, tak jak je definován v kritériích pro strukturování a posuzování diplomových prací.

Předložená práce tak sice představuje v zásadě poctivou ukázkou příslušného řemesla (tvorby v žánru závěrečné práce), přes veškerý autorský zápal (nebo právě pro něj?) z ní však nejsem schopen vyčíst, co mělo být jejím záměrem a co by mělo být jejím přínosem, než právě to, být výrazem diplomantovy vášně pro její předmět.

Práce je rovněž velmi čtivě napsaná (adekvátně tématu, ovšem) a krom zcela ojedinělých drobností stylisticky zcela čistá.

Považuji za velkou škodu, že diplomant nereflektoval (opakovaná) doporučení komise, která hodnotila jeho záměr diplomové práce, a nejspíše ani doporučení vedoucího práce, aby svůj zájem více sladil se zaměřením jím studovaného oboru. Domnívám se, že by to ani nebylo tak těžké a diplomant by i mohl zůstat „věrný Sartrovi“.

Na některých místech to přitom vypadá nadějně. Např. v Úvodu (s. 8), kde diplomant uvádí: „Práce bude zkoumat, jakým způsobem se proměnila role literatury ve společnosti a jak se změnila role spisovatele v kulturním prostředí.“ (A na s. 9 dokonce píše, že se bude práce vedle role literatury ve společnosti zabývat i „typem publika“.) To však práce nedělá (v notně specifickém oddíle 8 sice komparuje spisovatelství Sartrovo s tím, jak *on* viděl tvorbu Flauberta a Baudelaira, nikoliv však uvedené role.) To by přitom bylo skvělé (a oborově rozhodně zajímavější) téma, v němž by Sartre mohl mít zásadní prostor.

A dále: „Současně by také měla odkrývat pojetí „intelektuála“ a jeho postavení ve společnosti. Práce by tedy přispěla k pochopení funkce veřejného intelektuála a jeho dopadu na kulturní dění.“ (s. 9) – na to jsou však 3 strany kapitoly 3.3 „Intelektuál“ bohužel příliš málo. Podobně (i oborově) zajímavé jsou teze o Sartrově místě na zlomu mezi modernou a postmodernou – je jim ovšem věnováno jen cca 7 řádků (s. 152). A stejně tak i citované vnímání Sartra jakožto „hrobaře Západu“ (a. 153) je krásným námětem pro kulturní studia – bohužel, rovněž více nevytěženým...

Závěrečný pokus vložit aspoň na samý závěr (s. 157) do textu Závěru několik pojmů kulturních studií („sémiotická demokracie“, „kódování a dekodování“, „preferovaný význam“) působí bohužel již jen jako směšná křeč – a jejich dezinterpretace navíc bohužel nepěkně relativizuje diplomantovo dosažené vzdělání.

Asi největším úkolem k obhajobě tak pro diplomanta zůstává komisi vysvětlit, jak má jeho práce s kulturními studiemi vlastně souviset – a její členy přesvědčit o tom, že není tak říkajíc „mimo obor“. Což je podle mého soudu při vši té odvedené práci a tolika popsaných stranách vlastně velká škoda.

Doporučení k obhajobě:

*Magisterská diplomová práce **je doporučena** k obhajobě, pokud celková známka před obhajobou **není horší** než „dobře“.*

(K řádku není třeba nic doplňovat.)

S uvedenými výhradami k obhajobě doporučuji, ale je z nich myslím zřejmé, že diplomant by se měl odhodlat v jejím rámci k nějakému relevantnímu výkonu.

Nedoporučení k obhajobě:

*Magisterská diplomová práce **není** vedoucím či oponent/kou **doporučena** k obhajobě, pokud celková známka před obhajobou **je horší** než „dobře“.*

Vedoucí či oponent/ka musí nedoporučení k obhajobě slovně odůvodnit.

Podpis oponenta (jen v tištěné verzi):

Martin Foret, v. r.